

Opmerkingen bij de serie MONOTHEISTEN

De ontstaansgeschiedenis voert terug op gesprekken, gedachten en literatuur over de koppeling die steeds wordt gemaakt tussen terrorisme en religie. Het is urgent in deze tijd waarin de halve wereld daar slachtoffer van is. Maar het is ook van alle tijden en alle religies, ook onze eigen watergeuzen waren niet beter, (of juist wel beter), dan de IS-strijders. De Watergeuzen pleegden terroristische daden uit naam van het geloof en maakten gebruik van dezelfde middelen.

In 2015 was ik in Callosa in Spanje, aan het schilderen en maakte daar de Semana Santa mee. In de goede week zijn er processies van mannen met puntmutsen en wordt de strijd tegen de Moren opnieuw beleefd en uitgevoerd. Het hele jaar door is voor de inwoners het verzamelpunt op het kerkplein het café Moros y Christianos. Ze maken dankbaar gebruik van de stroom van vooral Marokkaanse vluchtelingen voor het werk op de campo: het oogsten van de nisperos, de sinaas-appelen en het fruit. Het hoge culturele niveau, in heel Spanje trouwens, is te danken aan die eeuwenlange bezetting door de "Moren". Bij mij kwam de vraag op: In de naam van welke Almachtige moordt iedereen elkaar al eeuwen uit? Hoe almachtig is een god die niet zelf, maar mannen een boek laat schrijven dat niet samenhangend is, zodat eeuwenlang "Schriftgeleerden" elkaar met pen & zwaard bestrijden over de interpretatie van die teksten. Geüniformeerde mannen (in jurken, meestal met baarden en allerlei soorten hoofddeksels) die interpretaties moeten geven aan de gelovigen van hun eigen stam. En dat meestal dan zó doen dat de andere interpretaties als ketterijen omschreven worden, wat weer leidt tot oorlogen met andersdenkenden en een soort hooliganisme onder de eigen bevolkingsgroepen.

Al lezend & googelend leerde ik dat de farao Akhnaton (1340 vóór Chr.) vanuit politieke en economische redenen, als eerste koning een soort monotheïsme probeerde vorm te geven. Dat is mislukt en na zijn dood heeft de priesterkaste, onder Touth-Ankh-Amon, het oude veelgodendom hersteld. Er zijn hiëroglief-teksten teruggevonden die als psalmen bijna letterlijk overgenomen zijn door de Joden, die weer op hun beurt de christelijke Bijbel inspireerden. De Koran leunt zwaar op de Thora. (Thom Holland) En zo kan je wel even doorgaan. Ik kom allerlei vanzelfsprekende informatie tegen, die ik nooit paraat heb als er een Jehovahgetuige aan de deur staat: gelukkig maar want voor je het weet ben je dan ook nog in een heftige schriftduiding verwickeld.

'... Nothing new in that in any religion.'

'But I must ask again. Why do they hate?'

'Because you are not them. They experience deep rage at what is not themselves. Jews, Christians, those we call the "kuffar" -.... But also, those who are not Muslim enough. Always remember this, Lieutenant. First comes the rage and the hatred. Then the justification, the pose of deep piety, all a sham.'

FREDERICK FORSYTH THE KILL LIST, pg28-30

Schetsend en aquarellerend onderzocht ik een verbeelding van bovenstaande overpeinzingen. Het begon met een rijtje van die monotheïsten op een berg van boeken. Met een linsnede & acrylverf kreeg ik greep op de verbeelding van herhaling en onbuigzaamheid in de rite.

Langzamerhand werd mij duidelijk dat dit project niet direct gaat over religie, maar over hoe mensen vormgeven aan hun behoefte aan religie, aan sturing naar het accepteren van de dood. Hoe ze daarin verwickeld raken in politiek en economie en groepsbelangen.

Er wordt veel onderzoek gedaan naar het ontstaan van religies, zowel natuurreligies als monotheïsme. Veel onderzoekers, inclusief filosofen, denken dat religie een groepsbindende functie heeft. Het geloof in strenge of moraliserende goden lijkt voort te komen uit een behoefte aan sociale controle in relatief grote samenlevingen met veel niet-verwanten. Het derde argument tegen het bestaan van God is dan ook gebaseerd op een soort weegschaal voor theorieën: als er een goede

verklaring is voor het ontstaan van religie en godsdienst in het algemeen weegt dat zwaarder dan een zwakke onderbouwing van een specifieke variant van godsdienst in het bijzonder. (Pouwel Slurink)

Een wereldgodsdienst is in organisatie een politiek/economisch geheel, dat haar recht van bestaan (de ideologie) verpakt heeft in een soort levensverzekering voor na de dood. De hemel als opvangcentrum voor de doden is een slecht doordachte constructie. Voortdurend moeten er ongerijmdheden clauses bijgesteld worden om de uniekheid en het alleenrecht van deze of gene religie recht te doen. Waardoor de tekst op sommige plekken volledig losgezongen is van de oorspronkelijke polis. Er zijn in elke religie clauses die recht geven op entree in de beloofde hemel, als je je daar niet aan houdt word je doorverwezen naar de hel. Omdat de religie geworteld is een eigentijdse wereldeconomie, moeten deze clauses iedere eeuw bijgesteld of afgesteld worden, soms zelfs overtreding door de vingers gezien worden, omdat het verwijderen van de clause het opheffen van de verzekering (God) zou betekenen.

Meer dan de halve wereldbevolking is niet bereid om met een onherroepelijke dood rekening te houden, ze leven, werken en consumeren alsof er geen sterfelijkheid bestaat. Geconfronteerd met de vraag naar het definitieve einde, is het antwoord de religie met het leven na de dood.

Religie is het antwoord op vragen die het mysterie van het leven oproept. Hoe komt het dat ik ben die ik ben, blijft er iets over van mijn leven & werken na de dood? Is er genoeg voor mij en mijn familie in de hemel?

Misschien komt daar de bereidheid vandaan de monotheïsten (wier motieven gebaseerd zijn op hebzucht en ,Peter Frankopan) te laten vertellen wat je moet doen om in de hemel te komen. De Almachtige God is slechts de naam, het merk waaronder de levensverzekering wordt verkocht.